

MEDIA TA'LIM VA UNING ZAMONAVIY JAMIYATDAGI O'RNI

Mansurova Tursunoy Baxtiyor qizi

SamDChTI magistranti

Annotatsiya: *Ilm-fan va texnologiyaning, ayniqsa, axborot kommunikatsiyalari va texnologiyalarining rivojlanishi juda tez, uning rivojlanishi yaxshi natijaga erishish uchun o'qituvchilik faoliyatida keng miqyosda qo'llanilishi xususida so'z boradi.*

Kalit so'zlar: *fan, ta'lim, media, innovatsiya, axborot-kommunikatsiyalari, kodoskop, kompyuter, IT, media ta'lim, media savodxonlik, mediamatn.*

Fanda axborot texnologiyalaridan foydalanish nihoyatda muhim. Fanda axborot texnologiyalaridan foydalanish, bir tomondan, mamlakatni axborotlashtirish doirasida rivojlanishi, ikkinchi tomondan esa fan, ta'lim, ishlab chiqarish va ijtimoiy sohaning o'zaro yaqin hamkorligini ta'minlashda ahamiyatlidir. Yangi axborot texnologiyalarini joriy etish fan va innovatsiyalar statistikasi, ilmiy tashkilotlar tizimini tarkibiy o'zgartirish, fanni moliyalashtirish, oliy ta'lim va fan integratsiyasi, baholash kabi jihatlarni o'z ichiga olgan ilmiy-texnik salohiyatning uzluksiz monitoringini tashkil etish imkonini beradi.

Ilm-fan va texnologiyaning, ayniqsa, axborot kommunikatsiyalari va texnologiyalarining rivojlanishi juda tezdir. Uning rivojlanishi yaxshi natijaga erishish uchun o'qituvchilik faoliyatida ham keng miqyosda qo'llaniladi. O'qitish faqat qog'oz, oq-qora doska, marker, xarita va rasmdan iborat emas. O'qitish - bu bilimlarni talabalarga uzatishdir. Yaxshi natijaga erishish uchun o'qituvchi samarali o'quv qurolidan foydalanishi kerak. O'quv qo'llanmasi o'quvchilarga o'qish va boshqa ko'nikmalarni yaxshilash, biror ko'nikma, fakt yoki g'oyani tasvirlash yoki mustahkamlash, tashvish, qo'rquv yoki zerikishdan xalos bo'lishga yordam berish uchun o'qituvchilar tomonidan qo'llaniladigan vositadir.

Doska yoki xarita, kodoskop, kompyuter, jadvallar, kalendarlar, flesh-karta, plakatlar, slaydlar, flipchart va boshqalar kabi o'quv qo'llanmalarining ko'p turlari mavjud, ammo mutaxassislar ularning eng yaxshisi kompyuter deb hisoblaydi.

Medianing ingliz tilini o'rgatishda ahamiyati. Axborot texnologiyalari (IT) Amerika axborot texnologiyalari assotsiatsiyasi (ITAA) tomonidan ta'riflanganidek, kompyuterga asoslangan axborot tizimlarini, xususan, dasturiy ilovalar va kompyuter texnikasini o'rganish, loyihalash, ishlab chiqish, joriy etish, qo'llab-quvvatlash yoki boshqarishdir. IT axborotni xavfsiz konvertatsiya qilish, saqlash, himoya qilish, qayta ishlash, uzatish va olish uchun elektron kompyuterlar va kompyuter dasturlaridan foydalanish bilan shug'ullanadi. Kompyuter magnitafon, kinoprojektorlar va shunga o'xshash keng tarqalgan uskunalar - marker va oq doska kabi boshqalarga qaraganda ko'proq interaktiv yordamdir. Hartoyo, Nelson va boshqalar (1976) dan iqtibos keltiradi: "ta'lim vositasi sifatida kompyuterning o'ziga xos xususiyati- uning o'quvchi bilan o'zaro munosabatda bo'lish qobiliyatidir". Kompyuter o'quvchi uchun sherik bo'lishi mumkin, masalan, ta'limiy o'yinlar yoki shu

kabi. U misol yaratish, muayyan operatsiyalarni tasvirlash yoki suhbatni rag'batlantirish uchun ishlatilishi mumkin.

Media ta'limning asosiy tushunchalari. Media-ta'lim hozirgi davrda shaxs-ning ommaviy axborot vositalari orqali rivojlanish jarayonini anglatadi.

Media-ta'lim bu:

- media mahsulotlari bilan muloqot madaniyatining
- kommunikativ imkoniyatlari;
- tanqidiy tafakkuri media-matnini to'liq qabul qilish;
- intepitatsiya etish;
- tahlil qilish hamda baholashdan iborat.

Media-savodxonlik insonga ekranli san'atni:

televideniye;

radio;

video;

kinomotograf;

pressa;

matbuot internet va boshqalarni taqdim etadi.

Manbalardan kelayotgan axborot oqimi-dan to'g'ri foydalanib, o'zining rivojlanishi uchun kerakli bo'lgan axborotlarni o'rganish, hozirgi axborotlashgan jamiyatda barcha media-resurslarini tahlil qilish muhim rol o'ynaydi.

Xorijiy media-ta'limning tahlili shuni ko'rsatadiki, talabalar o'zining o'qish jarayonida asosan internet, televideniya manbalaridan foydalanishadi. Jahon mediapedagogikasida ham media-ning tarbiyaviy ijodiy usullaridan foydalanish yo'lga qo'yilgan. Media-ta'lim usullari asosan keyingi muhim bosqichlarga bo'li-nadi:

-media-nazariyasi, uning tarixi, struk-turasi hamda tili haqida bilim olish (o'qitish media-texnologiyasi);

-mediamatnlarni qabul qilishni rivojlantirish «o'qish, anglash, tasavvurni faollashtirish, xotirani rivojlantirish, fikrni turli usullarini rivojlantirish» (kritik, ijodiy, intuitiv hamda obraz yaratish).

Media-ta'lim faoliyatini olib borish uchun ma'lum bir professional bilim, ko'nikma va ko'rsatgichlariga ega bo'lish lozim. Masalan, ta'lim jarayoniga:

aqliy;

visual;

sensor;

audio bo'lgan faoliyat;

tezkor media-ta'lim sohasida metodik ko'nikmalarini darajasi, masalan, media-manbalarni va ulardagi axborotlarni ijodiy yondashish orqali qabul qilinadi

Ularning kelib chiqish sabablarini sharoitlarini va harakatini o'rganib tahlil etish, tashviqotchilik harakatini olib borish va optimal natijani tanlash muhim sanaladi.

Dunyoda media-ta'limini ahamiyati xalqaro tashkilotlar, jumladan, UNESCO tashkilotining rezolyutsiyasi hamda tavsiyalarida media-ta'limning naqadar muhimligi

alohida ta'kidlanib, media-ta'lim rivojlanishini qo'llab-quvvatlagan, hamda turli texnologiyalar bilan uzviy bog'langan holda rivojlanishi va insonlarni quyidagi faoliyatlarga yo'naltirishi atroflicha ko'rib chiqilgan.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Jalolov J. Chet tili o'qitish metodikasi. - T. 1996
2. T.Madumarov, M.Kamoldinov "Innovatsion pedagogik texnologiya asoslari va uni ta'lim - tarbiya jarayonida qo'llash." T- 2012
3. Siddikova I.A. Metodika prepodovaniya angliyskogo yazika. T. 2002
4. Saydaliev S. CHet til o'qitish metodikasidan ocherklar. - N. 2004
5. Prakticheskiy kurs metodiki prepodavaniya inostrannix yazikov. - Mn: Tetra Sistems, 2005.